

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

25. 03. 2024. – 29. 03. 2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 01. 04. 2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA **25. 03. 2024. – 29. 03. 2024.**

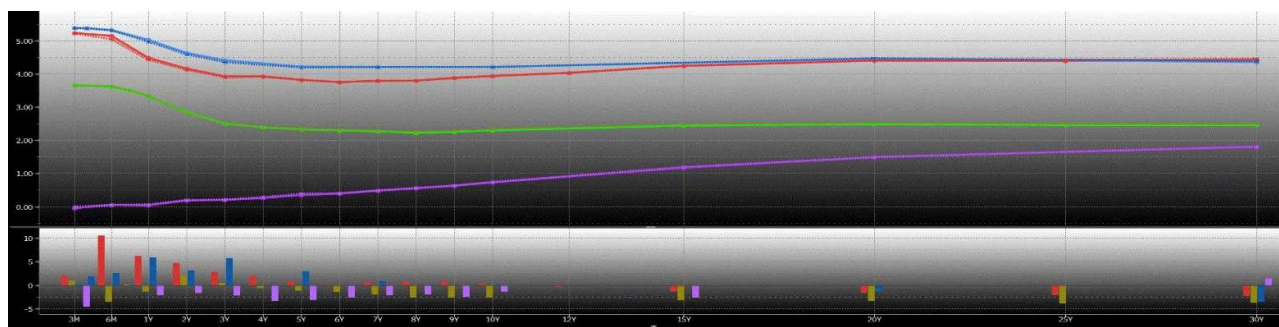
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	22.3.24	-	29.3.24		22.3.24	-	29.3.24		22.3.24	-	29.3.24		22.3.24	-	29.3.24	
2 godine	2,83	-	2,85	↗	4,59	-	4,62	↗	4,12	-	4,17	↗	0,20	-	0,19	↘
5 godina	2,33	-	2,32	↘	4,18	-	4,21	↗	3,82	-	3,82	→	0,39	-	0,36	↘
10 godina	2,32	-	2,30	↘	4,20	-	4,20	→	3,93	-	3,93	→	0,74	-	0,73	↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	22.3.24	-	29.3.24	
3 mjeseca	3,672	-	3,680	↗
6 mjeseci	3,638	-	3,603	↘
1 godina	3,360	-	3,343	↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 29. 03. 2024. godine (pune linije) i 22. 03. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone nisu zabilježili veće promjene u odnosu na prethodni tjedan. Prinosi njemačkih obveznica su povećani za 2 bazna poena na prednjem dijelu krive, dok su na srednjem i dužem dijelu krive smanjeni za 1 do 2,5 bazna poena. Istodobno, prinosi italijanskih obveznica su povećani između 4 i 5 baznih poena. Početkom tjedna prinosi su bilježili rast. Ipak, već u utorak prinosi su blago korigirani na niže, najviše pod utjecajem ekonomskih podataka objavljenih za SAD, a pad je nastavljen i u srijedu. Do blagog povećanja došlo je u četvrtak, koji je ujedno bio posljednji radni dan prošlog tjedna zbog praznika. Izjave većine dužnosnika ECB u promatranom razdoblju su i dalje bile usmjerene na očekivanja da bi ECB vjerojatno od lipnja mogla početi sa smanjenjem kamatnih stopa jer očekuju da bi se inflacija mogla kretati ka ciljanoj razini od 2%.

Pet ekonomskih instituta koji savjetuju Vladu Njemačke je objavilo nove prognoze prema kojima se očekuje da će Njemačka ove godine jedva zabilježiti rast (0,1%) znatno manji od prethodnih prognoza (1,3%).

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno	Prethodno
				stanje	razdoblje
1.	BDP – Nizozemska (Q/Q) final.	IV. kvartal	0,3%	0,4%	-0,2%
2.	BDP – Španjolska (Q/Q) final.	IV. kvartal	0,6%	0,6%	0,4%
3.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	VELJ	0,3%	0,4%	0,1%
4.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	OŽUJ	2,8%	2,4%	3,2%
5.	Stopa inflacije – Španjolska (prelim.)	OŽUJ	3,3%	3,2%	2,9%
6.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	OŽUJ	1,5%	1,3%	0,8%
7.	Stopa inflacije – Portugal (prelim.)	OŽUJ	-	2,6%	2,3%
8.	Proizvođačke cijene – Francuska (G/G)	VELJ	-	-5,5%	-4,9%
9.	Proizvođačke cijene – Španjolska (G/G)	VELJ	-	-8,2%	-3,9%
10.	Proizvođačke cijene – Finska (G/G)	VELJ	-	-5,1%	-5,4%
11.	Proizvođačke cijene – Austrija (G/G)	VELJ	-	-6,4%	-7,2%
12.	Proizvođačke cijene – Italija (G/G)	VELJ	-	-14,2%	-14,0%
13.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	OŽUJ	96,2	96,3	95,5
14.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	OŽUJ	-14,9	-14,9	-15,5
15.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka	TRAV	-28,0	-27,4	-28,8
16.	Indeks povjerenja potrošača – Italija	OŽUJ	97,6	96,5	97,0
17.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	VELJ	-0,8%	1,7%	-1,3%
18.	Maloprodaja – Španjolska (G/G)	VELJ	-	4,8%	2,3%
19.	Obim maloprodaje – Finska (G/G)	VELJ	-	-3,7%	-2,4%
20.	Obim maloprodaje – Irska (G/G)	VELJ	-	1,1%	5,3%
21.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	VELJ	-0,6%	-0,8%	-1,2%
22.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	OŽUJ	5,9%	5,9%	5,9%
23.	Stopa nezaposlenosti – Finska	VELJ	-	7,8%	8,3%

SAD

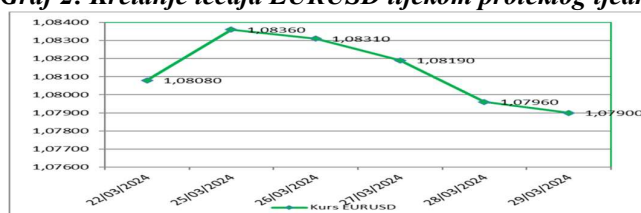
Prinosi američkih državnih obveznica su tijekom proteklog tjedna bilježili volatilna kretanja, ali su na tjednoj razini blago povećani. Članica FOMC-a Cook je izjavila da kreatori monetarne politike moraju zauzeti oprezan pristup ublažavanju kako bi omogućili više vremena za usporavanje inflacije. Goolsbee iz Čikaga je istakao da očekuje tri smanjenja referentne kamatne stope ove godine, dok je Bostic iz Atlante ponovio svoju prognozu da očekuje samo jedno smanjenje. Član FOMC-a Waller je izjavio da nema žurbe sa smanjenjem kamatnih stopa, ističući da nedavni ekonomski podatci opravdavaju odlaganje ili smanjenje broja smanjenja kamatnih stopa u ovoj godini. Waller je nedavne podatke o inflaciji nazvao “razočaravajućim” i istakao da želi vidjeti “barem nekoliko mjeseci boljih podataka o inflaciji” prije smanjenja kamatnih stopa. Ukazao je na snažnu ekonomiju i snažno zapošljavanje kao dodatne razloge zbog kojih Fed ima prostora za čekanje, kako bi stekao povjerenje da je inflacija na održivom putu prema cilju od 2%.

Prema rezultatima istraživanja Bloomberg-a za ožujak, ekonomski analitičari prognoziraju da će ekonomija SAD u tekućoj godini zabilježiti ekspanziju po stopi od 2,2%, dok se za 2025. i 2026. godinu prognoziraju stope od 1,7% i 2,0%, respektivno. Prognozirana stopa inflacije za tekuću godinu je blago povećana na 2,9% (prethodno prognozirano 2,7%), dok je za narednu godinu povećana na 2,4% sa prethodno prognoziranih 2,3%. Većina anketiranih ekonomista očekuje da će Fed zadržati referentnu kamatnu stopu na sjednici u svibnju, dok vjerojatnost recesije u narednih 12 mjeseci iznosi 35%.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	BDP (Q/Q) – godišnja razina – final. IV. kvartal	3,2%	3,4%	4,9%
2.	Osobna potrošnja – final. IV. kvartal	3,0%	3,3%	3,1%
3.	PCE deflator (G/G) VELJ	2,5%	2,5%	2,4%
4.	Indeks osobnih prihoda VELJ	0,4%	0,3%	1,0%
5.	Indeks osobnih rashoda VELJ	0,5%	0,8%	0,2%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 23. ožuj.	212.000	210.000	212.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć 16. ožuj.	1.815.000	1.819.000	1.795.000
8.	Indeks potrošačkog povjerenja OŽUJ	107,0	104,7	104,8
9.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite 22. ožuj.	-	-0,7%	-1,6%
10.	Narudžbe trajnih dobara P VELJ	1,0%	1,4%	-6,9%

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,0808 na razinu od 1,0790.

VELIKA BRITANIJA

Ekonomija Velike Britanije je na kraju prošle godine drugi kvartal zaredom zabilježila kontrakciju, što znači da je zapala u recesiju u drugoj polovini 2023. godine. Ured za nacionalnu statistiku je objavio da je BDP Velike Britanije porastao za nerevidiranih 0,1% u usporedbi sa 2022. godinom. Također su priopćili da je ovo najlošija godišnja promjena BDP-a od financijske krize 2009. godine, ne računajući 2020. godinu obilježenu pandemijom Covid19. Kreatorica monetarne politike BoE Mann je istakla “iznijansirani” stav o kamatnim stopama, signalizirajući fino uravnoteženu poziciju prije nego što je konačno glasovala za zadržavanje postojeće kamatne stope na 5,25%, a što je označilo odstupanje od njezinog prethodnog stava da se poveća kamatna stopa na 5,5%. Mann je dodala da tržišta imaju prevelika očekivanja u vezi sa smanjenjem kamatnih stopa, signalizirajući potencijalno odstupanje od prevladavajućih tržišnih raspoloženja prema opreznijem pristupu monetarnoj politici. Komentar je uslijedio usred širih rasprava o fiskalnom pejzažu Europe, gdje postoji sve veći konsenzus o potrebi povećanja javnih investicija za rješavanje kritičnih oblasti kao što su zelena tranzicija i potrošnja na obranu. Političko oklijevanje u pogledu povećanja poreza predstavlja značajan izazov u financiranju ovih inicijativa, čime se potiču debate o alternativnim mehanizmima financiranja. U razmatranju ovih stavova, GBP ostaje pod utjecajem očekivanja domaće monetarne politike i šire ekonomske dinamike u regionu, odražavajući “zamršenu” interakciju između raspoloženja tržišta, političkih odluka i fiskalne realnosti.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	BDP (G/G) F IV. kvartal	-0,2%	-0,2%	0,2%
2.	Privatna potrošnja (Q/Q) F IV. kvartal	-0,1%	-0,1%	-0,9%
3.	Izvoz (G/G) F IV. kvartal	-2,9%	-0,8%	-0,1%
4.	Uvoz (G/G) F IV. kvartal	-0,8%	-0,3%	-1,8%
5.	Tekući račun (u milijardama GBP) IV. kvartal	-21,4	-21,2	-18,5

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,8577 na razinu od 0,8549. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD zabilježio rast sa razine od 1,2601 na razinu od 1,2623.

JAPAN

Usred zabrinutosti zbog oslabljenog JPY i špekulacija o potencijalnoj intervenciji, ministar financija Japana Suzuki je naglasio spremnost zemlje da razmotri različite mjere za stabilizaciju valute, posebice nakon što je okončala dugoročnu monetarnu politiku negativnih kamatnih stopa. Promjena politike BoJ u pravcu pristupa koji više ovisi o ekonomskim podacima je ostavila tržišta nesigurnim u pogledu budućih povećanja kamatnih stopa, usprkos stalnoj deprecijaciji JPY. Najviši devizni dužnosnik Kanda je obećao da će poduzeti odgovarajuće mjere protiv prekomjernih promjena na deviznom tržištu, te dodao da se za nedavno slabljenje JPY ne može reći da je sukladno osnovama i da je jasno da iza deprecijacije JPY stoje špekulativni potezi. Usprkos nedavnom povećanju kamatnih stopa BoJ, deprecijacija JPY se nastavila, utječući na dinamiku inflacije i ekonomsku stabilnost.

Premijer Japana Kishida je izjavio da je ekonomija Japana "još uvijek na pola puta" da pobijedi deflaciju i da je razumno da BoJ zadrži monetarne olakšice, kao i da su on i njegov tim i dalje oprezni što se tiče deprecijacije JPY. Oprezan stav o izgledima sugerira da Vlada neće podržati brza dodatna povećanja kamatnih stopa BoJ. Oprezni komentari dužnosnika centralne banke su doprinijeli da JPY deprecira na najnižu razinu u posljednje 34 godine u odnosu na USD, što je navelo visoke dužnosnike da pojačaju oprez protiv deprecijacije JPY. Iako je od tada ojačao, JPY i dalje ostaje blizu razina koje nisu videne decenijama, uglavnom zato što su kamatne stope u Japanu mnogo niže od onih u SAD i u drugim zemljama. Slabiji JPY je pomogao izvoznici, ali je rastom cijena goriva i hrane nanio štetu potrošačima. Opterećenje domaćinstvima bi se dodatno moglo pogoršati tijekom ljeta, kada bi Vlada mogla ukinuti subvencije za plin i struju.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	Vodeći indeks F SIJ	-	109,5	109,9
2.	Koicidirajući indeks F SIJ	-	112,1	115,9
3.	Prodaja diljem zemlje (G/G) VELJ	-	14,0%	7,1%
4.	Indeks proizvođačkih cijena uslužnog sektora (G/G) VELJ	2,1%	2,1%	2,1%
5.	Stopa inflacije u Tokiju (G/G) OŽUJ	2,5%	2,6%	2,5%
6.	Stopa nezaposlenosti VELJ	2,4%	2,6%	2,4%
7.	Maloprodaja (G/G) VELJ	2,9%	4,6%	2,1%
8.	Industrijska proizvodnja (G/G) P VELJ	-2,7%	-3,4%	-1,5%
9.	Indeks započelih kuća G/G) VELJ	-5,5%	-8,2%	-7,5%

JPY je tijekom proteklog tjedna blago aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 163,67 na razinu od 163,30. JPY je blago aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 151,41 na razinu od 151,35.

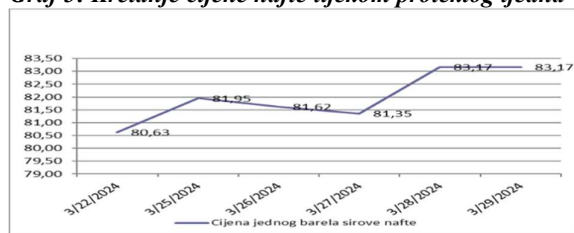
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 80,63 USD (74,60 EUR).

Prvog radnog dana proteklog tjedna cijena nafte je zabilježila rast i vratila se blizu četveromjesečnog maksimuma uslijed rastućih geopolitičkih tenzija. Istodobno, dužnosnici OPEC+ su najavili da ne vide potrebu da preporučuju bilo kakve promjene politike snabdijevanja naftom na sastanku za reviziju koji se održava ovog tjedna budući da se kvote proizvodnje, koje su već određene za prvu polovinu godine, pokazuju efektivnim. Tržišni sudionici očekuju da će OPEC+ zadržati svoju sadašnju politiku proizvodnje do lipnja. Proizvodnja nafte u SAD bi trebala završiti godinu rekordnim tempom od oko 14 milijuna barela dnevno. Tijekom trgovanja u utorak i srijedu cijena ovog energenta je blago korigirana na niže usprkos zatvaranju 14% ruskih kapaciteta za preradu nafte zbog ukrajinskih napada. Zalihe sirove nafte u SAD porasle su za 3,2 milijuna barela, a zalihe benzina za 1,3 milijuna barela. Reuters je objavio da Rusija prodaje naftu Indiji iznad gornje granice cijene zemalja skupine G7 (60 USD po barelu), iako su zastoji u trgovini smanjili tijekove ka indijskim kupcima koji su bili prisiljeni osigurati alternativne barele. U četvrtak je cijena ponovno povećana zabilježivši razinu od preko 83 USD po barelu. Tržište je u petak bilo zatvoreno zbog blagdana.

Na zatvaranju tržišta u četvrtak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 83,17 USD (77,04 EUR). Cijena nafte je povećana u odnosu na prethodni tjedan za 3,15%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.165,44 USD (2.003,55 EUR).

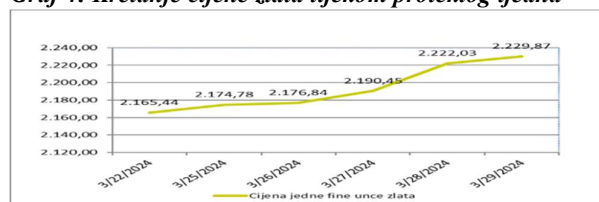
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak, 25.3. cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.165,44 USD (2.003,55 EUR).

Cijena zlata je u prošlom tjednu svakodnevno bilježila rast, dostigavši nove rekordne razine kako su jačala očekivanja smanjenja kamatnih stopa Fed-a, dodatno potpomognuta geopolitičkim tenzijama. Uporna privlačnost zlata kao sigurnog utočišta, zajedno sa kupovinama centralnih banaka i povećanom fizičkom potražnjom kineskih domaćinstava, nastavila je podržavati cijenu ovog plemenitog metala. Tenzije na Bliskom istoku i u Ukrajini ojačale su ulogu plemenitog metala kao sigurnog utočišta.

U ponedjeljak cijena je zabilježila manje promjene pod utjecajem deprecijacije USD. Tržište je bilo u iščekivanju objavljivanja podatka o mjeri kretanja inflacije, PCE deflatoru, u SAD koji je objavljen na kraju tjedna, a što bi moglo pružiti bolji uvid u to kada će Fed početi sa smanjivanjem kamatnih stopa. Navedeni indikator je, sukladno očekivanjima, blago povećan na 2,5% na godišnjoj razini sa 2,4% koliko je iznosio u prethodnom mjesecu. Isti indeks, koji mjeri mjesečne promjene, neočekivano je smanjen, što je učvrstilo očekivanja tržišnih sudionika da bi Fed mogao u lipnju početi sa smanjenjem kamatnih stopa. Predviđa se da će se uvoz zlata u Indiju smanjiti za preko 90% u ožujku zbog smanjene potražnje uzrokovane rekordno visokim cijenama ovog plemenitog metala. Iako je većina zapadnih tržišta bila zatvorena na kraju tjedna zbog blagdana, cijena zlata je nastavila da bilježi blagi rast.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.229,87 USD (2.066,61 EUR). Cijena zlata je povećana za 2,98% na tjednoj razini.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravny ili neizravny štety koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odyka donesenih na osnovy njih.